

30 października 2018

Wizytówki regionu

[Święty Krzyż](#)

Święty Krzyż

Województwo świętokrzyskie w obecnych granicach stanowi niewielką część dawnego Księstwa Sandomierskiego. W jego sercu, na Łysej Górze (595 m. n.p.m.), wzniesiony został we wczesnym średniowieczu klasztor benedyktynów, który skrywał relikwie Krzyża Świętego. Przybywali tu duchowni jak i świeccy pielgrzymi – po łaski, a za już otrzymane – z podziękowaniem. Podobnie postępowali książęta i królowie Polski, czy to w przededniu bitwy, czy w intencji o następstwo tronu. Do czasów nowożytnych miejsce to powszechnie uznawane było za centrum całego kraju i najwyższą górę w całym Państwie. Kult relikwii Krzyża Świętego dotrwał do czasów nam współczesnych – dzięki czemu 1 stycznia 1999 roku zdecydowano nazwać utworzoną w ramach reformy administracyjnej nową jednostkę

terytorialną – Województwem Świętokrzyskim.

Mieszkańcy znani są od wieków z wielkiego oddania dla chwały tego miejsca – jak również innych duchowych sanktuariów rozsianych po Świętokrzyskiem. Cudowna ziemia i jej mieszkańcy serdecznie zapraszają wszystkich do odwiedzenia jednego z najpiękniejszych, najczystszych i najciekawszych zakątków Polski. Można tu odnaleźć miejsca wspaniałego wypoczynku, doskonałą atmosferę sprzyjającą prowadzeniu działalności gospodarczej i wszelkiej aktywności twórczej.

[Pałac Biskupów Krakowskich](#)

Pałac Biskupów Krakowskich

Największym terytorialnie miastem województwa i jego głównym ośrodkiem przemysłowym, kulturalnym i naukowym są Kielce, miasto o czternastowiecznej metryce (a może jeszcze starszej), do czasów Sejmu Wielkiego (1791) należące do biskupstwa krakowskiego. Pozostałością z tamtych czasów jest największa duma miasta – doskonale zachowany zespół pałacowy biskupów krakowskich i bezpośrednio z nim związany zespół katedralny na

Wzgórzu Zamkowym. Obecnie znajduje się w gestii Muzeum Narodowego w Kielcach, które eksponuje zachowany autentyczny wystrój wnętrz zamkowych z wieku XVII, jak i późniejsze. Wokół wzgórza rozłożone są najstarsze części najdawniejszego osadnictwa i zachowane po dzień dzisiejszy zabytki nieruchome, ale również tereny parkowe, sportowe i rekreacyjne udostępnione mieszkańcom miasta i wszystkim odwiedzającym stolicę województwa.

Zabytkowy ratusz i zabudowa Rynku w Sandomierzu

Sandomierz. Fot. Okiem Drona

Niewątpliwie najważniejszym dla dziejów województwa świętokrzyskiego ośrodkiem jest miasto Sandomierz. Tu zaczęła się historia województwa – tu umiejscowiona została siedziba najpierw Ziemi Sandomierskiej, potem Księstwa Sandomierskiego i wreszcie województwa sandomierskiego. Wysoką rangę Sandomierza podkreślają liczne fundacje – świeckie i kościelne, reprezentowane dziś świetnie zachowanymi zabytkami – są to m.in. zamek królewski, układ urbanistyczny, kościoły (z katedralnym na czele) i licznymi na terenie miasta zakonami. Miasto cieszy się wielką popularnością wśród turystów odwiedzających nasze województwo. Najcenniejszym jednak wydaje się fakt podpisania w 1570 r. „pokoju religijnego” – to jest pierwszego, jedyne wówczas w Europie, prawodawstwa dotyczącego wolności sumienia i tolerancji religijnej.

Raj dla kuracjuszy

Sanatorium Marconi

Sławne na całą Polskę są jedne z najstarszych źródeł w Polsce w Busku-Zdroju i Solcu-Zdroju, wykorzystujące miejscowe wody lecznicze do leczenia wielu schorzeń. Uzdrowisko Busko - Zdrój od blisko 200 lat skutecznie wspomaga leczenie dolegliwości ortopedyczno-urazowych, reumatologicznych, kardiologicznych, neurologicznych, dermatologicznych oraz rehabilituje pacjentów z rozpoznaniem dziecięcego porażenia mózgowego. Największymi bogactwami „Uzdrowiska Busko-Zdrój” S.A. są woda siarczkowa oraz solanka jodkowa, a także produkowana od 1960 roku naturalna woda mineralna „Buskowieńka Zdrój”, która cieszy się uznaniem wśród klientów dbających o swoje zdrowie i kondycję fizyczną. Wielką popularnością cieszą się także Baseny Termalne Mineralne Solec-Zdrój.

[W Pacanowie bajki lubią](#)

Centrum Bajki w Pacanowie

Pacanowa, w którym ponoć kozy kują, szukał Koziołek Matołek 77 lat. Bohater stworzony przez Kornela Makuszyńskiego i Mariana Walentynowicza swoją wędrówkę rozpoczął w 1933 roku. Tułał się po całym świecie, przemierzył tysiące kilometrów – odwiedził Indie, Chiny, Afrykę i Afganistan, był również na Księżycu... I wreszcie dotarł do słynnego Pacanowa, leżącego na skrzyżowaniu dróg łączących Kielce z Tarnowem, dawniej szlaku książęcego łączącego Kraków z Sandomierzem. To tu powstało Europejskie Centrum Bajki.

[Bazylika mniejsza Narodzenia Najświętszej Maryi Panny i Dom Długosza w Wiślicy](#)

Bazylika w Wiślicy

Jedną z pierwszych budowli, w której wykorzystano zaprawę gipsową na Kielecczyźnie są kościół kolegiacki „pierwszy”, kościół św. Mikołaja w Wiślicy i pałac („pallatium”) na kulminacji wyspy miejskiej. Jak się przypuszcza Wiślica była stolicą plemiennego jeszcze Państwa Wiślan, w której nieco wcześniej niż w Gnieźnie, przyjęty został chrzest, której pozostałością ma być tzw. misa chrzcielna znajdująca się pod kościołem kolegiackim. Terytorium tego państwa określane jest po dzień dzisiejszy Małopolską (Małą Polską), podzielone w chwili obecnej pomiędzy kilka ościennych województw. Od początku 2017 roku Muzeum Archeologiczne w Wiślicy funkcjonuje jako Oddział Muzeum Narodowego w Kielcach.

[Żeromszczyzna - Centrum Edukacyjne „Szklany Dom” w Ciekotach - dworek Stefana Żeromskiego](#)

Pamiętki w Dworku Stefan Żeromskiego

Kraina owiana legendą, miejsce wielkich wydarzeń historii, kolebka wielu wybitnych postaci, kraina „mlekiem i miodem płynąca” – w *jednej swej części górską i lesistą, przeto groźną i niebezpieczną, w drugiej łagodnie pofalowaną – obsianą pszenicą poddaje się dłoni rolnika. Wiele pokoleń jej mieszkańców dla jej pomyślności żyło tu i pracowało, jej obronie wielu oddało swe życie – ślady ich pamięci znaleźć można nie tylko na świętokrzyskich cmentarzach...* – Jeden z synów tej ziemi – Stefan Żeromski napisał kiedyś, że gdyby ścisnąć w dłoni jej garść – to pocieknie krew jej obrońców i ofiar...

[Muzeum Wsi Kieleckiej](#)

Park Etnograficzny w Tokarni

Muzeum Wsi Kieleckiej powołano w 1976 roku, a zaczęło funkcjonować od 1977 roku. Jest realizacją założeń naukowych etnografa i znawcy tradycyjnej kultury ludowej profesora Romana Reinfussa. Jego zamierzeniem było odtworzenie typowego układu osadniczego wiosek z różnych subregionów Kielecczyzny: Gór Świętokrzyskich, Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej, Wyżyny Sandomierskiej i Niecki Nidziańskiej. Głównym obiektem muzeum jest Park Etnograficzny w Tokarni, w którym znajdują się stałe ekspozycje budownictwa wiejskiego, małomiasteczkowego i dworskiego. Skansen, położony w malowniczym zakolu Czarnej Nidy, liczy aż 65 hektarów, z czego 20 hektarów stanowi las. Zróżnicowanie terenu skansenu pozwala prezentować zabytkowe budynki w warunkach zbliżonych do naturalnych.

[Muzeum Henryka Sienkiewicza w Oblęgorku koło Kielc](#)

Muzeum w Oblęgorku

Muzeum istnieje od 1958 roku. Powstało dzięki patronatowi Ministerstwa Kultury i Sztuki i ofiarności wielu ludzi, w tym przede wszystkim rodziny Sienkiewiczów. Mieści się niedaleko Kielc, w pałacyku w Oblęgorku, który był darem od narodu dla Henryka Sienkiewicza. Muzeum udostępnia zwiedzającym zachowane wnętrza gabinetu, salonu, sypialni, jadalni i palarni. Muzeum zgromadziło dużą liczbę oryginalnych przedmiotów należących kiedyś do pisarza oraz wiele unikatowych dokumentów bezpośrednio z nim związanych. Niezwykle ciekawy i pokaźny jest zbiór fotografii Sienkiewicza i jego najbliższych.

Ważną częścią inwentarza są listy, rysunki i rękopisy. W kolekcji muzealnej cenne są zarówno portrety rodzinne, jak i ilustracje do jego dzieł. To świętokrzyskie muzeum posiada największą w Polsce kolekcję darów, albumów i adresów jubileuszowych, ofiarowanych Sienkiewiczowi z okazji 25-lecia pracy literackiej w 1900 roku, które są dowodem uznania, podziwu i czci dla talentu pisarza. W placówce prowadzone są lekcje muzealne. Odbývają

się sesje naukowe, goszczące wielu znanych sienkiewiczologów.

Zapraszamy w wirtualną podróż po sienkiewiczowskiej sadybie, będącej jedną z placówek Muzeum Narodowego w Kielcach.

Zamek Królewski w Chęcinach

Zamek w Chęcinach

Ruiny zamku królewskiego w Chęcinach to przykład budowli obronnej typu górskiego, jej mury w zarysie dopasowane są do kształtu Góry Zamkowej, na której są wzniesione. Część górną - z dwiema okrągłymi wieżami - wzniesiono ok.1300 r, a dolną, z czworoboczną basztą, w XV wieku, na zamku odbywały się zajazdy, sejmiki, bywali tu królowie, a częściej i na nieco dłużej, ich małżonki. Dziś można zwiedzać ruiny, udostępniono także punkt widokowy na wieży. Turysta, by obejrzeć obiekt, musi wdrapać się malowniczą ścieżką na wzgórze, z którego rozciąga się niezwykle malowniczy widok. Z miejscem tym wiąże się legenda mówiąca o tym, iż po dawnych komnatach zamku przechadza się duch jego mieszkanki - królowej Bony. Legenda legendą, a duch królowej ukazuje się zwiedzającym w sezonie turystycznym niemal codziennie.

W tym historycznym miasteczku znajduje się również wiele innych zabytkowych obiektów. Godnymi polecenia są m.in. wczesnobarokowy klasztor s. Bernardynek, kościół i klasztor Franciszkanów ufundowany przez Kazimierza Wielkiego w 1368 roku, kościół parafialny wzniesiony w I połowie XIV w., renesansowy budynek dawnej karczmy zwany Niemczówką oraz późnorenesansowa synagoga, wybudowana w poł. XVII w. Wpływ na rozwój tego położonego przy trasie Warszawa - Kielce miasteczka miały olbrzymie złoża cennych kruszców: łożyska, srebra oraz miedzi.

Tu kręcono sceny batalistyczne do polskich filmów, to również w Świętokrzyskiem ulubione miejsce fotografików i miłośników historii.

[Zamek Krzyżtopór](#)

Zamek Krzyżtopór, Fot. Okiem Drona

Ta w założeniach monumentalna budowla stanowi przykład pałacu - fortecy. Takie rozwiązania zaczęto stosować już w wieku XVI, wskutek rozwoju sztuki oblężniczej. Do dziś zachowały się potężne fortyfikacje bastionowe o pięciobocznym zarysie, w obrębie których znajdują się mury obwodowe pałacu o trzech i czterech kondygnacjach oraz sporych rozmiarów dziedzińce. Swą nazwę obiekt zawdzięcza okazałemu, umieszczonemu na bramie wjazdowej, kamiennemu płaskorzeźbom - to Krzyż i Topór - symbol wiary katolickiej i rodzinny herb.

Plany budowli sporządził Wawrzyniec Senes, fundatorem był ówczesny wojewoda sandomierski Krzysztof Ossoliński.

Zamek wybudowano na wzór kalendarza. Posiadał tyle okien ile dni w roku (365), tyle

komnat ile tygodni (52), tyle sal balowych ile miesięcy (12) oraz tyle baszt ile pór roku (4). Konie w stajniach jadały z marmurowych żłobów, przeglądając się w kryształowych lustrach, a rolę sufitu jednej z sal spełniało akwarium, w którym pływały egzotyczne ryby. Obecnie ruiny „Krzyżtoporu” ożywają podczas licznie organizowanych w Świętokrzyskiem turniejów i pokazów walk rycerskich.

Choć czasy świetności ma już za sobą, dziś także śmiała jak na ówczesne czasy, myśl konstruktorska robi wrażenie. Trzeba zobaczyć.

[Muzeum Archeologiczne i Rezerwat Krzemionki](#)

Krzemionki

Prahistoryczne kopalnie krzemionkowskie położone są na obszarze tzw. pola górniczego. Wydobyty z wapienia krzemień był selekcjonowany jeszcze w podziemiach, po czym najlepszy surowiec transportowano w koszach lub workach na powierzchnię. Tutaj, w bezpośrednim sąsiedztwie wyjścia z szybu zlokalizowane były tzw. pracownie obróbki krzemienia, w których dzielono konkracje na mniejsze kawałki, a te z kolei formowano w narzędzia – krzemienne siekiery i dłuta. Od 1979 roku muzeum w Krzemionkach znajduje się

w strukturze Muzeum Historyczno-Archeologicznego w Ostrowcu Świętokrzyskim.